

Redacția, Administrația și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Brevet de înfrângere nu se primesc.
Manuscrisuri nu se restituie.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai primite în Viena
E. Moss, Haasenstein & Vogler (Otto
Maas), H. Schalek, Alois Herndl, M.
Dukas, A. Oppel, J. Donenberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Eck-
stem Bernat; în Frankfurt: G. L.
Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o colônă 6 cr. și
80 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
seria 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU IV.

„Gazeta” este în fă-care și
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 2 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr. pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 3 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din întru și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Ună esemplară 5 cr. v. a.
séu 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 149.

Brașov, Lună, Marți, 7 (19) Iulie

1892.

Brașov, 6 Iulie v.

Gura păcătoșului adevăr gră-
ește, dă sf. scriptură, și acesta
se adevărește, încă prea adese-ori,
la adversarii noștri.

Cumcă au păcate mari acești
adversari, nu se mai îndoesce a
nimeni. Una din calitățile Maghia-
rului este, că-i place să spună,
ceea ce are pe inimă, fără a se
mai gândi la efectul, ce-lu poate
produce vorbele lui.

Astfel suntem în pozițiune
a cunoște pe deplin, din propriele
lor mărturisiri, intențiunile și sco-
purile adversarilor noștri. Aceste
intențiuni și scopuri se resumă în
cuvintele: nimicirea libertății Ro-
mânilor, ca individualitate na-
țională.

E lucru firesc, că nisce ni-
suițe ca acestea trebuie să-și ait
reflexul lor și asupra Maghiari-
lor însși. E clar, că un sistem,
care calcă libertatea celei mai mari
părți a populațiunii de altă limbă,
nu poate păstra neatinsă și netur-
burată nici chiar libertatea popo-
rului maghiar.

Joia trecută, când cu interpe-
lațiile în cestiunea română, con-
tele Szapáry, răspundend rivalu-
lui său Apponyi, și-a început
vorbirea sa, dîcend că „contele
Apponyi a voit, ca încă înainte
de încheierea sesiunii dietale, să
facă un foc de artificiu oratoric.”

Aceste ironice cuvinte au des-
lănțuit o adevărată furtună pe
bancile opoziției. Intre nesfirșitele
strigăte de reprobare s'au audit
cuvintele corifeului guvernamen-
tal Jokay, care a exclamat: „In
această cameră nu există libertate de
cuvânt.”

Etă o mărturisire, din gura
unui din archimameluci, cari
au jucat și joca un rol însem-
nat în campania regimului un-
guresc în contra libertății noastre
naționale.

A fost vorba în dietă érași

de măsură în contra Românilor,
adecă de întrebarea, cum se-i lege
mai bine de mână și de picioare,
și cum se le astupe gura, ca să
nu se mai potă nici plânge asupra
sortii lor? Și aici patima, ce pre-
domină pe șovinistii de toate co-
lorile față cu naționalitățile ne-
maghiare, a izbucnit cu atâta
putere, încât în fața ei chiar și
libertatea cuvântului, de care se
bucură „privilegiații părinți ai pa-
triei”, a trebuit să sufere nau-
fragiu.

Nu există libertatea cuvântului
nici în dietă, dîse Jokay, marele
literat al șovinistilor maghiari,
ér cu câteva zile mai înainte,
marele apostol al acestor șo-
vinisti, stêlpul maghiarității din
Bihor, episcopul Schlauch mărtu-
risi în camera magnaților, că
în Ungaria nu domnesce libera-
lismul, ci numai omnipotența
statului.

Nu-i place episcopului Schlauch,
că statul maghiar nu lasă pă-
rinților din căsătoriile mixte li-
bertatea de-ași boteza și crește
copii, în religia în care voesc
ei. Statul, dîse Schlauch, des-
pote pe părinți de un drept ce-lu
au dela Dumnezeu; elu se atinge
astfel nu numai de familie, ci și
de sanctuarul conștiinței cetă-
nilor. De acest sanctuar, cor-
purile legiuitor, n'au nici un
drept a se atinge.

Și pe când gura păcătoșului
grăește acest adevăr, ne-adu-
cem aminte de vorbirea, ce-a
ținut-o același episcop Schlauch,
în aceeași cameră a magnaților,
în cestiunea Kisdedovurilor.

Nici o lege adusă de guver-
nele ungueresc nu calcă atât de
cumplit libertatea părinților în
crescerea copiilor lor, nici o
lege nu violază mai tare sanctua-
rul conștiinței, ca legea Kisdedo-
vurilor și totuși Schlauch a luat
în apărare, a susținut-o cu totă

vađa sa de arhieru și a votat
pentru ea.

Oare pentru ce a pledat atunci
episcopul Schlauch? — Pentru
liberalism, ori pentru omnipotența
statului?

Séu dora crede episcopul un-
gur, că se pote păstra libertatea
părinților în crescerea religioasă,
când se calcă și se nimicesce li-
bertatea lor în crescerea națio-
nală a copiilor săi? Crede el, că
Ungurii catolici voru pute scăpa
de omnipotența statului, când ei
se fac luntre și punte pentru ca
să se potă stabili și întări această
omnipotență față de covârșitoarea
majoritate a populațiunii statului?

Cu totu fariseismul, ce-lu des-
fășură omul îmbrăcat în mitră
și talar, elu nu va pute ajunge
la alt rezultat, decât la acela, că
omnipotența acesta a statului, care
se hrănește și se îngrășă din ten-
dințele și scopurile de maghiari-
sare, amenință de-o potrivă liber-
tatea Maghiarilor, ca și a nema-
ghiarilor.

Mărturisirea lui Schlauch, că
în Ungaria nu există liberalism,
este un memento serios pentru
politici ungueri de azi, cari
trăesc în ideea nebună, că nimi-
cînd libertatea Românilor și a
Slavilor, voru pute păstra și asi-
gura libertatea gîntei lor.

CRONICA POLITICĂ.

— 6 (18) Iulie.

Diarul rusesc „Novoie Vremia”,
vorbind despre procesul Belcev dîse,
că întrăga pertractare înaintea tribuna-
lului e condusă cu tendință pentru de
a delătura pe Caravelov. Tribunalul
procedeză cu volnică fățișă în contra a-
cușilor. Așa d. e. nu este permis
apărătorilor acușilor, ca să se apro-
piă și să vorbească cu cesti din urmă.
Cățiva dintre acușii au declarat, că
spusele lor de mai înainte nu au fost
reproduse corect în actul de acuză și
ei cerură ca tribunalul, să le dea per-

misiune, ca să reviduască actele de acu-
sațiune. Acestă cerere a fost refușată
cu acea îndrumare, că esaminarea acte-
lor din partea acușilor e nelegală.
Totu asemenea li-s'a refușată acestora
cererea, ca să citeze pe toți martorii
lor, cari până acum nu s'au prezentat.
Procurorul de stat declară, că toți a-
cușii, cari au stat în raporturi poli-
tice cu membrii societății slave de bine
facere, se fiă priviți ca dușmani ai sta-
tului, căci în Rusia nu pot fi doue po-
litici, politica societății de binefacere
este totdeodată și politica guvernului
rusesc, care e dușman guvernului bul-
gar, — prin urmare acușii ar fi in-
tenționat o răsturnare a ordinii exis-
tente în Bulgaria.

Inimicii lui Gladstone se nutresc
cu speranța, că bătrânului liberal nu
va pute cu o așa de neînsemnată maio-
ritate să resolve cestiunile mari politice
și economice. Etă cum s'a exprimat
Gladstone cu privire la acest punct
acum de ce an: „Numai un singur
principiu sănătos e în această cameră,
și acela este ca majoritatea trebuie să
prepondereze. Întrăgă noastră procedură
e basată pe acesta. Și cari sunt urmările?
O majoritate de cinci a resturnat mi-
nisterul lord John Russel la 1866, o
majoritate de trei a resturnat de ase-
menea ministerul din 1873 presidat
de mine. O majoritate de două voturi a
dusă îndeplinire legea pentru școlile po-
porale. O rezoluțiune importantă o pro-
puse Pitt în 1799 în actul uniunii,
care s'a votat cu o majoritate de un
singur vot.” — O telegramă din Londra
cu data 16 Iulie aduce soirea, că partida
lui Gladstone a câștigat 338 mandate;
conservativii 310, parneliștii 9, antipar-
neliștii 64 mandate. Așa-déră Gladstone
are majoritatea. Într-o vorbire ce a
ținut-o Balfour în Glassop declară, că
venirea Gladstonistilor la putere nu
dă ansă de îngrijiri față cu politica
esternă a Angliei. Dêcă în Europa
va izbucni de multu așteptata
crisă, care ar atinge interesele
engleze, atunci Anglia se fiă
sigură că onôrea ei va fi apăsată
de o mână de fier.

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Intârziat de tren.

De Richard O'Monroy.
(urmărire și fine)

Dama, îmbărbătată prin prezența
„Dicketei” mele se urcase în vagonul
în care mă urcasem eu, prevădend
cu siguranță, că nu voi face nici o obie-
cțiune în contra cățelușului ei. „Biscuit”
era un animal frumos și bine hrănit
cu pîrlu alb ca zăpada și cu o pantică
roșă în jurul gâtului. Elu sta culcat
pe genunchii stăpânei sale și respinse
cu mândrie apropierea „Dicketei” de elu.
Bravo „Biscuit!” Asta dîc și eu, că e
caracter! De sigur, că tu nu ai fi
scăpat trenul...

Din când în când dama lasă pe
„Biscuit” să privească afară pe ferestră,
pentru ca să-l distragă, dîc elu pare,
că nu pune preț pe frumșetea naturei
și din nou se lungea comod pe rochia
de mătase a stăpânei sale. Ea 'lu nete-
dea cu dragoste. Acestă căne se putea

cu drept cuvânt lauda, că e iubit și
resfătat!

Trecurăm fără a ne opri prin Melun,
Fontainebleau, Saint-Maines, Montereau,
Champigny, și Sens și întrecusem trenul
în care se aflau amicii mei. Cu des-
perarea în inimă mă gândeam, că totu
așa de repede voi trece și prin Etigny,
ținta călătoriei mele. Ah, Dumneșule,
nu-mi putea ajuta nimic! Locomotiva
acesta mă va duce 20 chilometri mai
departe, la Laroche. Deodată 'mi plesni
prin minte o idee diabolică.

Priveam pe Biscuit, care obosit
de căldură zăcea întins în pola stăpânei
sale și pare, că dîrme.

„Madame” dîseu eu „sousă dîr
.... mă pricep bine în privința căni-
lor.... și cred, că cănele d-tale e bol-
navă, foarte bolnavă.”

„Bolnavă? „Biscuit” alu meu bol-
navă?” strigă bătrâna dîcă înspăi-
mântată.

Fără să răspunde, scuturai cu serio-
sitate labele cănelui, scosei ceasul și

numărai bătăile pulsului. Apoi îi pipăii
botul. Cănele 'mi linse mâna.

Acosta, dîceam eu, e un semn rău.
„Ei?” dîse dama cu temere „Ei?”
„Madame, dîcă cănelui d-tale nu
i se va lăsa sânge în timp de ună pă-
tară de oră, atunci o apoplexie e inevi-
tabilă.”

„Dumneșule! Dumneșule! Acestă
e îngrozitor! Ce să fac?”

Eu dîseu: „Cunoșc în Etigny....
Etigny un escelent medic veterinar,
madame. Dîr durere”, adăgai eu „trenul
nu se oprește la Etigny!”

„O! Atunci 'lu voi opri eu. Trebuie
să vedu, ore signalul de alarmă nu are
valore și pentru căni!”

„Madame! Bagă de seamă! Te espui
la mari neplăceri, pote chiar și urmări
din partea justiției!”

„Ce-mi pasă, când viața lui „Bis-
cuit” alu meu e în joc!”

Ne apropiăm de stațiunea Etigny.
Fără ca să se mai gândescă nici un
moment, dama trase cu puterea despe-
rării clopotul de alarmă.

Răsună o fluierătură țiuitoră — și
trenul se opri îndată cu o violentă
smâncitură. Pasagerii năvăliră spăriați la
ferestrii. Să nasc un șgomot infernal.
Dama cea bătrână sări din cupeu cu
„Biscuit” în brațe.

Se nasc o certă teribilă și o larmă
asurzitoare. Incunjură pe bătrâna damă
și luară cu ea un protocol. Eu folo-
sindu-mă de zăpăcela acesta am luat-o
la sănătoasă de acolo. Pe percul gării
se afla în umbră o bancă; acolo mă așe-
dai cu Dickete. Era la 10 ore și 38
minute.

Curând după aceea sosi și trenul
de persoane, trenul amicilor mei. Be-
thancourt, Verdier, Monchevreuil și mi-
cul și rețăciosul Carasson se coboriră
ridend din tren. De sigur, că rideau
de mine. Ha, ha! Nu voru ride mult!
Și în adevăr, p'aci era să cadă jos de
spaimă, când mă vedură că stau liniștit,
vesel și pacnic pe o bancă a stațiunii
Etigny.

Sărmanii nu-și puteau explica de loc
evenimentul acesta. Când vedu fața

Restabilirea adevărului.

„Bucuresei“ publică sub acest titlu următoarea rectificare privitoare la cunoscuta convorbire, ce a avut-o ministrul președinte român Catargiu c'unu deputat ungar:

Diarele noastre au publicat traducerea unui articol de informații apărut în „Neue Freie Presse“ din Viena, relativ la o întrevvedere avută zilele trecute de către unu deputat ungar și tot-odată diaristă, cu d. Lascăr Catargiu și Al. Lahovary.

Amu vrut a ne asigura, decă acea relațiune este seu nu esactă, și informațiunile, ce amu putut dobândi, conchidă că: esactă în substanță acea convorbire lasă de dorit întru cât privește esactitatea detaliurilor și precisiunea expresiunilor, astfel încât este loc a se aduce ore-care rectificare seu explicațiune, întru cât privește cel puțin cuvintele puse în gura d-lui L. Catargiu.

Acelu domn deputat ungar s'a prezentat d-lui L. Catargiu asigurându-l că d-sa, deși ungar, este însă unu philoromân.*)

Atunci primul nostru ministru l'a întrebat, decă într'adevăr actele de barbarie, ce se spun, că s'au petrecut la Turda și Arad, sunt astfel precum se relatează, seu sunt exagerate, și ce gândesc d-sa despre ecele acte.

Răspunsul deputatului diaristă la aceste întrebări a fost cam evasiv.

D. L. Catargiu, în privința mișcării ce s'a produs în țera noastră în favoarea Românilor supuși, a explicat interlocutorului său, că guvernul respectuos de libertățile publice nu pôte a interveni întru nimic atât timp cât manifestațiile și mișcarea acosta rămân mărginite în limitele legale.

Disordine și acte de brutalitate se pot produce ori și unde, a d'is d-sa. Guvernului însă incumbă datoria d'a le reprima și d'a face să se restabilească imperiul legilor. În cazul când, la noi manifestații ar eși din limita legală, guvernul va sci a și face datoria.

Astfel d-sa și-a adus aminte de unele disordine întâmplăte în 1871 la Cahul și Belgrad în contra Israelitilor d'acolo. D-sa fiind în capul guvernului a luat măsurile cele mai aspre contra funcționarilor, cari nu și-au făcut atunci datoria d'a reprima disordinea, și totu astfel este decis a face și ađi, decă manifestațiunile voru întra p'acosta cale.

Întrebat fiind de d. deputat dia-

*) După informațiunile, ce le avem, acestu deputat a fost Gaal Jenő, deputat dela Pecica (comitatul Aradului). Elu nu numai că nu este romanofil, dér pôte fi numărat chiar între cei mai aprigi romanofagi.

— Red.

ristu cum se face de se permite unor diare, d'a insera sciri false și alarmante, precum e acea relativă la pretinsul atacu alu consulatului român la Pesta, d. Catargiu i-a răspuns, că pressa la noi se bucură de o libertate complectă și legislațiunea noastră penală nu prevede pedepse contra celor, cari chiar cu rea credință ar răspândi sciri false. Este esactu d'asemenea, că d. Catargiu a adăugat, că ar fi de dorit, ca acosta lacună a codului nostru penal să se fi implinită, și că guvernul are intențiunea d'a presenta camerilor unu proiect de lege, care să fixeze o penalitate pentru faptul de răspândire a unor sciri false cu rea credință, care constituie unu abuz și unu pericol.

Acosta intențiune nu implică cătuși de puțin idea de a aduce o restrângere libertății presei, nici o schimbare de jurisdicțiune pentru delictele de presă; ci numai aceea d'a considera ca delictu faptul, d'altmintearea de totu condamnatu, d'a răspândi sciri false atunci, când de bună seamă se sci a fi false.

Organele, cari s'au alarmat din aceste cuvinte atribuindu-le unu sens și o intențiune străină gândului d-lui Lascăr Catargiu, pot fi pe deplin incredințate, că atâtu primul ministru, câtu și întregul cabinetu nici gându nu au d'a aduce vre-o restricțiune la una din libertățile noastre publice, și anume la aceea a presei.

Aceste explicațiuni erau necesare a se da asupra convorbirii relatate de „Neue Freie Presse“.

SCRILE ȚILEI.

— 6 (18) Iulie.

Proiectu de lege pentru dreptul de intrunire și de societăți. Guvernul ungurescu a însărcinat pe mai multu juristi și înalți funcționari ministeriali de a pregăti unu proiectu de lege privitor la dreptul de intrunire, care în deosebi s'ăibă în vedere acele societăți și intruniri de natură politică, cari „sunt periculose statului.“ Proiectul va servi de piedecă acelor societăți, cari sub titluri nevinovate promovă tendințe neiertate. Principiul fundamental alu acestui proiectu va fi, că cercul de activitate alu adunărilor politice se sfârșesc acolo, unde se începe punibilitatea comunicațiilor diaristice.

— x —

Procese de presă. Din Seghedin i se telegrafiază lui „Egyetértés“, că procurorii unguresci deja s'au pus în mișcare. E vorba adecă de două procese de presă, ce li-s'a intentat diarelor sârbesci din Neoplanta „Branik“ și „Zastana“ pentru-că „au agitat în favoarea cauzei române, spriginindu pe cale diaristică cupriusul memorandului român.“

Procesele se voru pertracta înainte curții cu jurați din Seghedin.

— x —

M. S. Regele Carol și principele moștenitoru român se întorc în România ađi, Lun, ocolind Viena. M. Sa împreună cu principele moștenitoru mergu la Sinaia, unde 200 de studenți universitari români îi voru face o manifestația.

— x —

Preparandia din Gherla. Din „Programa preparandiei diecesane gr. e. din Gherla de pe anul școl. 1891/2, publicată prin direcțiunea preparandială“, estragemu următoarele date: Preparandia din Gherla s'a deschis la 15 Octomvre 1869 și avea două cursuri, ér cu începutul an. școl. 1878—9 s'a deschis și alu treilea cursu. În totalu, dela înființarea sa și până la 1890 inclus., au ceretat și absolvat cursurile la acosta preparandia 1065, ér esamen de calificățiune au depus, dela 1873 încôce, 259 de elevi. În timpul de față personalul didactic constă din: canonicul Ioan Papiu, ca directoru, și profesorii: Ilariu Boroșu, Petru Fabianu, Vasiliu Lessiu, Vasiliu Suciu, Ales. Maioreanu (desemn și caligrafia), Ioan Boieru (industria de casă), Eduard Goes (muzica și cantul figuralu), Ignatiu Szlatky (grădinaritul). În anul școl. espirat preparandia acosta a fost mai bine ceretat ca totdeuna, anume: în cursul I 32; în alu II 27; în alu III-lea 18. Totalu 77, plus alți 13 benevoli. Stipendiati cu câte 120 fl. au fost 6 inși, ér 1 cu 60 fl. În seminarul teologilor au fost ajutorați cu costu 36 de elevi. Peste totu, institutul preparandialu din Gherla se află în stare de progresu. Anul școlastic viitoru se va începe în 1 Septemvre n. Primiți pot fi cei ce au 15 ani de etate și au absolvat patru clase gimnasiale.

— x —

Țiua de 14 Iulie în Franca s'a serbat, ca de obicei, cu multă pompă și însufletire. Tote casele erau împodobite cu drapele franțuzesci și rusesci. Orașul era iluminat splendidu. Dimința s'au făcutu manifestațiuni patriotice înainte statuelor lui Gambetta, Ioana d'Arc. Strassburg etc. Deroulde a rostitu unu discursu plin de focu. Revista trupelor din Longohamps a atras o lume enormă. Președintele Carnot a sosit însoțit de Freycinet și de generalul de Misibei fiind acamatu pe tota linia. Nu s'a întâmplat nici unu incidentu. În provincia încă s'a serbatu țiua de 14 Iulie cu mare entusiasmu.

— x —

Recolta în Rusia. După raporturile sosite la ministerul agriculturii, seara în Rusia europeană promite o recoltă aprăpe mijlocie; recolta grăului va fi sub mijlocie, dér abundentă aceleia din Caucaș și va acoperi deficitul. Grăul de

veră, va da o recoltă bună; grăurile de primăveră, de o calitate mai inferioară, voru fi sub mijlocii.

— x —

Femeiă — fenomenu. De două zile se află în orașul nostru dōmna Sidonia Kisvárady Barcsy, din Seghedin, căreia în urma unei nasceri întâmplată înainte de acosta cu unu an și jumătate, i-a crescutu o frumoasă barbă și mustați în lungime de 10 cm. Barba dōmnei Sidonia Barcsy este de colōre brună și de o fineț deosebită. Dēna a făcutu mai multe călătorii prin Elveția, Serbia și Italia și pretutindeni a fostu obiectul unei deosebite curiosități. Publicul o pôte vede în Pița inului Nr. 30 pe lângă unu anumit prețu de intrare: locul I. 20 cr., locul alu II 10 cr., pentru copii și soldați 6 cr. v. a.

— x —

Petrecere. Inteligența română din Ufalău și juru invită la petrecerea de veră, ce se va arangia în hotelul principalu din Lechința la 24 Iulie n. c. în favorul bisericii și școlei române din Ufalău. Pentru comitetu: Iosif Filipant președinte; I. Morariu, secretar; Teod. Moldovanu, v.-președinte; V. P. Popu, casaru; D. Oltenu, controlor. Membrii în comitetu: I. Belciugă, Al. Maiereanu, V. Nacu, G. Martianu, D. Parascanu. Intrarea de persoană 1 fl., în familia 80 cr. Inoeputul la 6 ore sera. În pansă se voru escuta jocurile naționale „Călușorul“, „Romanul“ și „Bătuta“. Suprasolvirile se voru cita pe cale diaristică.

— x —

Musica militară va cânta mâne pe promenada de josu. Programa: 1) Schneider: „Für Kaiser und Reich“, marșu. 2) Ouverturnă la opera „Mignon“, de Thomas. 3) Strauss: „Seid umschlungen“ valsu. 4) Keler Bela: „Sereuata veneziana“. 5) Wagner: „Walküre“. 6) Novotni: „Holzbach“ marșu. Inceputul la 6 ore p. m.

Lista contribuțiilor

pentru repararea pagubelor cauzate prin devastările și săbăteciile dela Turda, Șimleu și Arad.

În urma apelului nostru au mai intrat la administrația „Gazetei“ până ađi următoarele sume:

	fl. cr.
Colecta D-lui A. Moldovanu din Brașov:	
Eufrosina Munteanu	1 fl.
I. S.	1 fl.
G. Z.	1 fl.
Florea Pernea	1 fl.
Ghița Popp	1 fl.
Victor Onițu	1 fl.
Vasile Bidu	1 fl.
Ionu Popp	1 fl.
Gr. Birea	2 fl.
Teodoru Nicolau	1 fl.
George Derner jun.	1 fl.
Transportu din nr. 148 alu „Gaz. Trans.“	421 90
Suma totală	433 90

Deschiderea internatului de fete din Blășiu.

Din Blășiu primim textul unei circulare, prin care Escelența

uimită a micului Carasson — Dumneșeule cu ce stupiditate mă privea — nu mă putui reține, să nu zimbescu asupra stratagemii mele reușite....

Mai târziu am avut numai o mustrare de consciință: că ore medicul veterinaru din Etigny... în adevăr i-a lăsat sânge cānelui „Biscuit“ alu bētrānei madame.

Marchizulu.

Frumșea artificială.

(Pentru dame tinere.)

C'unu felu de uimire și compătimire privescu fețele sulemenite, cari de sigur ar fi cu multu mai frumoșe, decă și-ar păstra colōrea naturală.

— Pentru ce spoiala aceea? Pentru ce umbli tu să ascunđi colōrea naturală prin lucruri cosmetice? Ori dōră ougeți, că ești mai dibace, decātu mama natură? O, câtu de amarū te înșeli!

— Cum? Să nu întreprindemū nimic într'u a ne drege fața? Să ne împăcăm cu rēlū, noi cāroră natura nedreptă ni-a datu o față comună, fără lēcū de ele-

ganță? Nu, dimpotrivă! Totu omul, și mai alesu femeia, este datōre, ba are dreptul de-a cerca totu posibilul, să se facă frumoșă.

Soimū, că femeile nu exprimă bucurōșu aceste cuvinte, multe însă le simțesc. Ceeace dovedesc faptul, că în zilele noastre femeile umbli mai multu după frumșe, decātu în timpurile trecute. Soimū, că făcere femeii pōrtă în inima sa dōrul după frumōșu și dorința de a poseda o frumșe.

Frumșe! Ce magnetu puternicu zace în acosta vorbă. Frumșe, dice un scriitoru, este cheia care deschide tōte ușile inimii; ea câștigă iubire și asigură zile frumoșe invingătorului. Cărările strimbe se oblesc, când se lēgānă o femeia frumoșă pe ele...

Să nu ne mirāmū dēră pré tare, decă femeile cari și au perditu frumșe, ori n'au avut o nicodată, își iau refugiu la lucruri seducătoare și false, pentru ca să ducă în rātăoire pe străini cu privire la frumșe lorū. Dēr ce este și mai primejdiosu? Ispita acosta este

celu mai sigur mijlocu prin care se strică ele însăși mai multu, decātu delecteză ochiul altora.

Se pôte întâmpla, ca sulemenitul să facă mai atrăgătoare pe femeia, care se sulemenesc; acosta ține însă numai timpu scurtu, pe când întrebuițarea îndelungată a vāpseloră ruinază cu siguritate chiar și pielea cea mai resistibilă. Astfel, femeia care se sulemenesc, va îmbătrāni mai curēndu, fața i-se îngălbinesc și încreșesc, lumina țilei îi descopere îndată rēlū obiceiu, ba chiar și lumina sērii; bărbații, ca și femeile își voru întorce privirea dela ea, seu în semn de dispreț, seu de compătimire, pentru că s'a abătut dela calea croită de mama natură.

Celu mai bun mijlocu pentru a-și păstra cineva frumșe naturală — cea mai scumpă din lume — este curățenia și sănătea și noi nu putem face altu lucru mai bun, decātu decātu vomu da tōtă atențiunea acestor condițiuni principale, pentru păstrarea și promovarea frumșei. Nu-i vorbă, odată trebuie

să ne împăcăm cu gândul, că odinor vomu avē o creță, ori două pe față, însă nicdecum nu vomu prospicia așa de rēu, ca celea ce au folosit mijloce de înfrumșare.

Multe femei greșesc și prin oținut defectuos a corpului; ele sedū și mergu neglijentū; ori unde li se dă ocaziune se rađimă, ér când sedū își întind picioarele. Prin aceste mișcări defectuose ele își pierd tōtă elasticitatea corpului. Eleganța și elasticitatea corpului o pierd cele mai multe femei prin ingustul corsetu, care face pe unele din ele să umble pe stradă, ca și când ar fi înghițit unu linealu.

Nimicu nu-i mai frumōșu la o femeia deoātu o față naturală, mișcări elastice natural, îmbrăcăminte proporționată și cuvinte ougetate: tōte aceste descoperi o inimă adevărată.

Cu altă ocașiă voi scrie ceva despre fumatul femeilor tinere.

Blășiu, Iulie 1892.

Maria.

Sa D-lu Archiepiscopu și Metropolitu Dr. Ioană Vancea aduce la cunoștința clerului și poporului său credincios o nouă faptă generoasă a sa, anume deschiderea internatului de fetițe și de-odată cu acesta, completarea școlii de fetițe de până acum și ridicarea ei la rangul de școală inferioară cu optu clase.

Reproducem aci interesanta circulară în întregu cuprinsul său:

Nr. 2730—1892.

Circulară către întregu clerul archidicesan.

Suntă deja optu ani, de când preaduratul Dumneșeu ni-a ajutat să ne vedem implinită una din dorințele mai fierbinți, ce le-amă avută de după chiămarea noastră. Acestă dorință a fostă înființarea și deschiderea unui institut de creștere pentru tinerimea studioasă la gimnaziul nostru din Blășiu.

Altă dorință nu mai puțină ferbinte ni-a fostă, ca și pentru sexul femeesc să putem înființa și deschide un atare institut, în care fiitorele mame de familie în poporul nostru credincios să capete o creștere teoretică și practică și să-și potă însuși o cultură intru toate corăspunștore indigențeloră timpului și pozițiunei și chiămării specială, ce o voră avé în viață.

Preabunul Dumneșeu în nemărginita sa îndurare ni-a ajutat, ca prin orășări continue să ne putem aduna și speșele recerute la înființarea și deschiderea unui atare institut.

Spre scopul acesta, după ce edificiul din piața Blășiului, în care a fostă aședat până acum internatul de băieți, în urma concurenței, ce creșcea din an în an, începuse a fi prea mică spre a mai potă cuprinde pe toți tinerii, ai căroră părinți doriau să fiă creșcuți în el, așa pentru internatul de băieți amă ridicat un altă edificiu lângă gimnaziu, aproape cu două sute metri pătrați mai mare ca celă de până acum. Edificiul însă, în care fū aședat până acum internatul de băieți, după ce l'amă mărită și străformată înăuntru conformă destinațiunei sale nouă, l'amă meuită pentru viitoră de internat pentru fetițe, care se va și deschide cu ajutorul lui Dumneșeu cu prima Septemvrie n. a anului curențu 1892.

După ce însă în Blășiu până acum funcționa numai o școală de fetițe elementară inferioară, așa Noi, omoscând reorințele culturale, ce timpul nostru de față le poftesce și dela sexul femeesc, școlă acesta de fetițe din Blășiu o-amă înălțat la rangul de școală superioară cu optu clase, provădută cu toate puterile didactice, ce le poftesce legea, și dela 1-a Septemvrie, de-odată cu internatul, va și începe a funcționa ca atare.

Este afară de aceea cunoscută, că mamele de familie suntă conservatorele cele mai fidele și cultivatorele cele mai zelose ale sentimentului religios. Pentru aceea noul internat de fete l'amă provădută și cu o capelă domestică adaptată după ritul nostru, care să servescă nutriei domestice a religioșității și pietăței.

Pe lângă aceea, după ce dorința noastră, precum și a iubitelui nostru cler și popor este, ca fetițele în un atare internat și școlă pe lângă cunoștințele teoretice să-și câștige și totă dexteritatea de lipsă în purtarea economiei de casă, așa ne-amă îngrijit, ca în internatul nostru fetițele să potă învăța deplină și a se deprinde în totă, ce se ține de viață practică a unei mame de familie, anume: fierțul, spălatul, calcatul vestimentelor, coptul, curățitul, grădnăritul, croitul de totă soiul de vestimente femeesc și schimburi bărbătesc și femeesc, cusutul de ori ce categorie, ducerea socotelilor economiei de casă, cumpăratul articiloră tinetori de economie casei, conservatulă, pregătitul și aședatul diverseloră victualie peste iernă, și altele. Asemenea ne-amă îngrijit de

puterile de lipsă, ca elevele internatului prin conversare continuă în timp de doi seu trei ani să-și potă însuși în vorbire și scriere deplină limbile patriei: maghiară și germană. Și fiindă amă provădută, ca voră fi și părinți de aceea, cari pe lângă cele amintite voră voi, ca fetițele loră să-și însușescă în internat și ceva cultură musicală, așa ne-amă îngrijit și de aceea, ca elevele, cari voră voi, să potă cu speșe puțină să învețe și cantulă figurală și fortepiano. Totă asemenea ne-amă îngrijit, ca elevele, cari voră voi, să-și potă însuși și limba franceză în decursulă petrecerei loră în internat.

Și așa credem, că internatul nostru va pută să implinescă toate dorințele părinților cu privire la creșterea religioasă morală, teoretică, practică și estetică a fetițelor loră.

În acest internat voră pută fi primite deocamdată 50 eleve.

Condițiunile primirei suntă următoarele:

1.) Pentru o elevă voră fi a se plăti pe lună câte 12 fl. v. a., și așa pe un an școlastic 120 fl. v. a. în două seu celă multă patru rate anticipative, și pe lângă aceea o taxă anuală de 3 fl. v. a. pentru înscriere, ce se va solvi la 1-a Septemvrie. Alte taxe separate nu se voră solvi, decâtă pentru elevele, ce voră voi a învăța și limba franceză și fortepiano. Și aceste însă voră fi câtă se potă mai moderate.

2.) Fiă-care elevă să aducă cu sine patru părechă schimburi, 6 batiste, două părechă încălțăminte, 4 părechă peoioare și superindumentele de lipsă, cari altcum sub conducerea Direcțiunei internatului se potă procura și în Blășiu pe lângă prețuri moderate.

3.) Pe lângă aceea fiă-care elevă va avé să fiă provădută cu vestimente de pată, anume: sacă de desuptă de pene seu pără, trei fețe albe de pată, două perinți și patru fețe de perinți, paplomă și două fețe albe de acoperit patulă peste și, trei ștergere, doi pieptini: unul rar și altul desă, peria de dinți și de vestimente.

Pentru suma acesta elevele voră căpeta următoarea provisiune:

A.) Locuință în etagiulă institutului, în sale mari, sănătoșe și luminoșe, provădute cu toate supelectile de lipsă.

B.) Viptu întregu, regulat și anume: 1.) dejun cu lapte seu cafea; 2.) prânșă trei pleșe, în zile de postă două, în dumineci și sərbători patru; 3.) ogina; 4.) cina două pleșe.

C.) Spălatul.

D.) Luminatul.

E.) Încălțitul de iernă.

Cumpănind deci emolumintele spiritali și corporali, ce se voră da eleveilor pentru suma de 120 fl. v. a. pe an, se potă convinge ori cine, că creșterea, instrucțiunea și provisiunea, ce le voră căpeta elevele în acest institut, stau în cea mai favorită proporțiune cu speșele.

Dreptă aceea multămind Marelui și Preinduratului Dumneșeu, că ni-a ajutat să ne vedem implinită și dorința acesta, lăsăm Fraților Protopopi, parochi și administratori parochiali, ca cuprinsulă acestui cerculară să-lă facă cunoscută în sânta Biserică, în Dumineca seu sərbătorea cea d'înteu după primire, credinciosului nostru popor, ca toți aceia, cari voiesc să-și creșcă fetițele la școlă în internatul nostru, să se însinuze la noi în scrisă până în 20 Augustu n. 1892.

Spre cari oftându-vă darul lui Dumneșeu și dându-vă binecuvântarea noastră archiepiscopescă, amă rămasă cu totă propensiunea părintescă,

Blășiu, în Curțile Castelului Nostru metropolitan, la 11 Iuliu n. în sərbătorea St. Apostoli Petru și Paulu, Anulă Domnului una miă optu sute nouăzeci și doi, alu Archiepiscopatului Nostru alu XXIV-lea.

binevointe:
Ioană, m. p.
metropolit.

Raportu generalu

despre starea și activitatea societăței de lectură „Inocențiu M. Clain“ a teologiloră din Blășiu pe an. scol. 1891—92.

(Urmare și fine.)

B) Cassa.

Societatea la finea anului școlastic 1891/92 dispune de un stată activă de 636 fl. 62 $\frac{1}{2}$ or. dintre cari în obligațiunilă 545 fl. 42 $\frac{1}{2}$ or.; depuși la banca „Patria“ 83 fl. 51 cruceră, ér în bani gata se află 7 fl. 69 or.

Membri de toți au fostă 64, dintre cari 6 fundatori, 50 ordinari, 8 extraordinari. Fundatori suntă următorii: Escelența Sa Dr. Ioană Vancea de Butăsa. Ilustritatea Sa Dr. Victoru Mihályi de Apșa, Rvds. Domnu Constantinu Pappalvi, Rvds. Domnu Simeon Popu Mateiu, solvind 15 fl. pentru ce primescă și pe această cale mulțămitele sincere ale membriloră soc. D-lu George Boeriu și D-lu Ioană Bozacu. Membri ordinari suntă toți clericii seminariali în număr de 50 și extra-ordinari 8, ascultatori la teologia morală.

II. Activitatea societăței.

În anulă acesta a scosă societatea la lumină partea a II-a a epistoleloră către un preotă tineru. Acestă s'a și espedată d-loră abonenți. Fiindă însă până de presente nu au încursă încă banii, așa amă aflată de bine ca până atunci să nu se dea un raportă specialu.

În decursulă acestui an școlastic s'au ținută cu totalu 15 ședințe, dintre cari 6 ordinari, 1 constituantă și una generală, 6 ședințe literare și una literară festivă, în care s'a desvilită cu totă solemnitatea tabloulă patronului societăței, tabloulă fericitului episcopu de piă memoria „Inocențiu M. Clain“.

În ședințele ordinare s'au tractat agendele interne și externe ale societăței. În ședința a 6 a ordinară, președintele a adusă la cunoștința membriloră, că societatea noastră a primită concesiunea dela păriutele Didon de a traduce opulă seu celă escelentă „Isusu Christosu“.

Membrii cu plăcere au luat cunoștință despra acestă și numai decâtă s'a și împărțit opulă spre traducere.

În ședințele literare s'a cetită foia „Furnica“, s'au ținută declamațiunilă de de către clericii de an. I și II. Ce se ține în specie de foia „Furnica“, acesta în anulă curențu cuprinde 36 numeri, cu 9 numeri mai multă, decâtă pretindă statutele societăței.

Operatele suntă următoarele: a) „3 disertatiunilă“ b) „21 poesii“ c) „o poesiă în prosă“ d) „2 conțiunilă“ e) „o cuvântare dela înmormântări de d-lu Stefanu Botta teol. abs.“ f) „2 meditațiunilă“ g) „1 raportă generalu istoricu despre activitatea societăței dela anulă scol. 1879/80 începând și până la finea anului 1890“. h) „1 biografia“. i) „2 schițe“. k) „2 cuvântări presidiali“. l) „o novelă“. m) „2 novelate“. n) „1 mită“ o) „1 comedie“. p) „1 narațiune“. r) „maxime“. Redactorul „Furnicei“, D-lu Vasiliu L. Suoiu, a fostă ajutat în criticarea operateloră de o comisiune criticătoare, constătore din 4 membri, care a ținută 19 ședințe.

În ședința constituantă ținută în 3 Maiu a. c. s'a alesă noulă biurou pentru anulă școlastică viitoră, în persoanele următoriloră domni teologi: Stefanu Roșianu clericu III, președinte; Ioană Hulea clericu III, secretar; Victoru Gitta clericu III, redactor; Valeriu Popescu clericu II, cassar I; Isidoru Raica clericu II, cassar II; Mihailu Hodărneu clericu I, controlor; Ieronimu Manu clericu I, bibliotecariu, restândă să se alégă cu începutulă anului viitoră școlasticu notarulă ședințeloră dintre viitorii clerici de an. I.

În ședința generală fostulă comitetă și-a dată înaintea ședinței semă despre activitatea sa și, absolvată fiindă, a intrat în funcțiune noulă comitetă.

După cum se potă vedé din datele espuse până aci, societatea de lectură „Inocențiu M. Clain“ pășescă serios spre destinațiunea sa. Rezultatele ei anuale în privința materială suntă de totă modeste, ca a uneia, care în privința acesta e avizată exclusivă la membrii ei ordinari. O recomandăm deci și cu această ocașiune atențiunei binevoitoare a prea stimatului publicu, a domniloră redactori și auctori, și a tuturor spriginitoriloră tinerimei.

Blășiu, la 17 Iunie 1892.

Teodoru Vandoră
președinte.

Ioană Țicu
secret. soc.

NECROLOG. Cu inima plină de durere vă aducem la cunoștință, că iubitul și neuitatulă soțu, tată, frate și

rudenă George G. Ioanovicu, conducătorul „Reuniunei de Consum din Blășu“, a repausat aci după o scurtă suferință, în etate de 52 ani. În mormântarea se va întâmpla la 1 (13) Iulie 1892 la 4 ore p. m.

Fie i țerina ușoră!

Blășu, 11 Iulie 1892.

Maria Ioanovicu nasc. Janchi, ca soție, Victoria, Eugenia, George, Mihai, Nicolae și Olimpia ca fii, Iancu, Teodoru și Maria Ioanovicu ca frați și soră, ved. Maria Ianchi, ca sócră, Dimitriu, Susana, Andreiu, Auica, și Aurelia, ca cumăuți.

— Amalia Fodoru n. Măcelaru, soția d-lui parochu Teodoru Fodoru din Băgau, a răposat la 9 Iulie n. c. în anulă alu 51-lea alu etăței și alu 34-lea alu căsătoriei. O jălesce întristatulă soțu cu 5 fii ai sei. — Fiă-i țerena ușoră!

Mulțămită publică.

Cernatulă Săceceloră, 5 (17) Iunie 1892.

D-lu Alexandru C. Neculescu, fostu senatoru, mare proprietar alu moșiei Ianca și Dudești, a oferit pentru zidirea școlii noastre române gr. or. din Cernatulă Săceceloră, prin d-nul G. Perlea, 400 lei noi, pentru care faptă nobilă comitetulă parochialu li esprimă mulțămită publică. Numele d-lui Alexandru Neculescu va fi scrisă cu litere de aură între primii fundatori ai școlii, spre eternă memoriă.

Cu lista Nr. 39, totă prin d-lu G. Perlea, amă primită dela d-lu Costache B. Petcu din Brăila 100 lei; Alexe Căciulă 20 lei; Arghiru Ionescu 5 lei. Cu totalu 525 lei.*)

Comitetulă parochialu:

G. Urdea,
ca președinte.

SCRIRI TELEGRAFICE.

București, 18 Iulie. Guvernulă a espulsat trei Israeliti din Botoșani, pentru agitațiunilă socialiste. „Kr. Ztg.“

DIVERSE

O fântână săritore, care în locu de apă, va improșca vinu, se va construi în Chicago cu ocașiunea esposiției univiersale. Fântâna săritore, va fi în fiecare zi în activitate câte două ore. Alternativă va improșca vinu alb de California și vinu roșu. Tutooră visitoriloră esposiției le va fi permisă a lua vinu după pofta inimei. De aici se vede, care punctu alu esposiției va fi mai cercetat.

*) Domnii cari au primită liste, suntă rugați a-le retrimite cu rezultatele loră, cu atătă mai vërtoșu, că școlă este în lucru.

Nou abonamentu

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Iulie 1892 st. v.

s'a deschisă nou abonamentu.

la care invităm

pe toți amicii și spriginitorii foicei noastre.

Prețulă abonamentului

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl. pe șese luni 6 fl., pe un an 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei luni 10 franci, pe șese luni 20 franci, pe un an 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe an 2 fl., pe șese luni 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe an 8 franci, pe șese luni 4 franci.

Abonarea se potă face mai ușoră și mai repede prin mandate postale.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei“.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Matoră.

